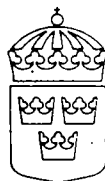

Finansutskottets betänkande

1988/89:FiU27

Riksbankens förvaltning år 1988
(redog. 1988/89:15 och 19)

1988/89
FiU27

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i betänkandet att riksbanksfullmäktige beviljas ansvarsfrihet för sin förvaltning under år 1988. Utskottet biträder också fullmäktiges förslag till disposition av riksbankens resultat samt föreslår att riksdagen fastställer riksbankens balansräkning och resultaträkning.

I detta sammanhang behandlar utskottet också en under allmänna motionstiden väckt motion om utförsäljning av Sveriges guldreserv. Motionen avstyrks av utskottet.

Redogörelserna

I detta betänkande behandlar utskottet två redogörelser rörande riksbankens verksamhet under år 1988 samt en under allmänna motionstiden väckt motion.

Redogörelserna som avses är följande.

Fullmäktiges i riksbanken förvaltningsberättelse för år 1988 (redog. 1988/89:15). I berättelsen lämnar fullmäktige en redogörelse för den förda kredit- och valutapolitiken samt för bankens verksamhet i övrigt. Vidare lämnar fullmäktige förslag om disposition av riksbankens resultat.

Fullmäktige hemställer

1. att riksdagen fastställer riksbankens i förvaltningsberättelsen återgivna balans- och resultaträkning för år 1988,
2. att riksdagen beslutar att av riksbankens resultat, 7 424 490 695 kr., skall
 - a) 6 600 000 000 kr. levereras in till statsverket och
 - b) 824 490 695 kr. överföras till dispositionsfonden.

Riksdagens revisorers berättelse över granskningen av riksbankens verksamhet under år 1988 (redog. 1988/89:19). Revisorerna tillstyrker att fullmäktige i riksbanken beviljas ansvarsfrihet för sin förvaltning under år 1988 och att riksdagen fastställer riksbankens balansräkning och resultaträkning för år 1988.

Utskottet har som underlag för sin prövning dessutom haft tillgång till de allmänna och särskilda protokoll som i riksbanken förts hos fullmäktige och direktionen under år 1988.

1988/89:Fi711 av Ivar Virgin (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger riksbanksfullmäktige till känna att en utförsäljning av den svenska guldreserven bör ske.

Utskottet

I *motion Fi711* föreslår Ivar Virgin (m) att riksbankens innehav av guld successivt säljs ut på den öppna marknaden.

Utskottet får med anledning härav anföra följande. Riksbankens guldinnehav är en del av den svenska valutareserven. Vid utgången av år 1988 uppgick detta till 188 696,8 kg, vilket är 56,4 kg mindre än året dessförinnan. Minskningen motsvarar den kvantitet guld som riksbanken tillhandahöll för tillverkning av Delawaremyntet med anledning av 350-årsminnet av kolonin Nya Sveriges grundande. På riksbankens balansräkning är guldinnehavet upptaget med 1 168 milj. kr. Guldets värde har därvid värderats till 6 190:08 kr./kg fint guld. Detta värde, som gällt oförändrat sedan februari 1973, motsvarar ca 7 % av marknadsvärdet.

Sett i ett internationellt perspektiv är riksbankens guldinnehav tämligen begränsat. År 1986 motsvarade marknadsvärdet Sveriges import under knappt en månad. Av ett tjugotal västliga industriländer var det endast övriga nordiska länder samt England och Japan som hade guldreserver av relativt sett mindre storlek. Guldreserven i länder som Västtyskland, Frankrike och USA motsvarade samtidigt 2,5–4 månaders import. Det relativt sett största guldinnehavet hade Schweiz och Portugal vars reserver motsvarade 10 resp. 11,4 importmånader.

Vid de båda närmast föregående riksmötena behandlade utskottet snarlika motioner av samme motionär. På förslag av utskottet avstyrktes dessa av riksdagen (senast FiU 1987/88:23, rskr. 265). Utskottet har motiverat sitt ställningstagande med att guldinnehavet kan ses som en säkerhet avsedd att utnyttjas i sådana kris- och krigssituationer då andra handlingsalternativ inte står till buds för centralbanken. Av intresse i sammanhanget är också, har utskottet ansett, att guldtillgångar i allmänhet har varit en mycket god placering sett över en längre tidsperiod.

Utskottet är alltså av samma uppfattning och avstyrker med hänvisning härtill motion Fi711 (m).

Fullmäktige föreslår i sin förvaltningsberättelse för år 1988 att inleveranserna till statsverket skall fastställas enligt nya principer. I bokslutet tar riksbanken numera upp samtliga tillgångar och skulder utom guld till marknadsvärde, vilket medför att resultatet ett visst år kan påverkas mycket kraftigt av stora ränte- och valutakursförändringar. För att uppnå stabilitet i inleveranserna föreslår fullmäktige att de fem senaste årens genomsnittliga resultat före bokslutsdispositioner används som beräkningsunderlag. En upp- eller nedskrivning av kronans värde skall inte heller tillåtas påverka resultatet utan effekterna härav skall utjämnas med dispositionsfonden.

Fullmäktiges nya riktlinjer innebär att 80 % av de fem senaste årens genomsnittsresultat före bokslutsdispositioner skall levereras in till statsver-

ket varje år. Beloppet avrundas till jämnt 100-tal milj. kr.

1988/89:FiU27

Härtill kommer den av riksbanken inlevererade avkastningen på medel som är innessående på s.k. särskilda räkningar, dvs. den avkastning riksbanken har kunnat tillgodoräkna sig på olika typer av likviditetskonton m.m. Dessa inleveranser betecknades tidigare som en del av riksbankens resultat som tillställdes statsverket i form av förskott. Av förra årets inleverans på 6 111 milj. kr. utgjorde således 2 111 milj. kr. avkastning på särskilda räkningar och 4 000 milj. kr. inleverans av resultatet från riksbankens egentliga rörelse. Fr.o.m. 1988 års bokslut har emellertid avkastning på särskilda räkningar tagits upp som en räntekostnad i den inhemska rörelsen. Avkastningen utgör därmed inte längre en del av resultatet utan tillkommer utöver vad som varje år skall levereras in till statsverket enligt fullmäktiges nya riktlinjer.

Enligt dessa riktlinjer skall vidare 10 % av samma genomsnittsresultat varje år sättas av till dispositionsfonden. Återstoden av årets resultat skall sättas av till ett resultatutjämningskonto.

Förra årets resultat före bokslutsdispositioner uppgick till 9 458 milj. kr. I överensstämmelse med de nya riktlinjerna föreslår fullmäktige att 6 600 milj. kr. levereras in till statsverket, att 824 milj. kr. förs över till dispositionsfonden och att resterande belopp, 2 034 milj. kr., sätts av till ett resultatutjämningskonto. Under januari månad 1989 har riksbanken fört över 2 047 milj. kr. till statsverket utgörande ränta på medel på särskild räkning. Totalt skulle därmed överföringen till statsverket komma att uppgå till 8 647 milj. kr., vilket är en ökning med 2 536 milj. kr. i jämförelse med föregående år.

Utskottet har inget att erinra mot de nya riktlinjer som fullmäktige antagit och därmed inte heller mot den föreslagna dispositionen av 1988 års resultat. Utskottet har vid sin granskning av riksbankens förvaltning under år 1988 inte funnit något som föranleder särskilt uttalande. I likhet med riksdagens revisorer tillstyrker utskottet därför att fullmäktige beviljas ansvarsfrihet för sin förvaltning under 1988.

Utskottet biträder också revisorernas förslag att riksdagen skall fastställa den *balansräkning och resultaträkning* för 1988 som finns intagen i riksbankens förvaltningsberättelse. Balansräkningen och resultaträkningen finns även fogad till detta betänkande som *bilaga 1* resp. 2.

Hemställen

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motion 1988/89:Fi711,
2. att riksdagen beviljar fullmäktige i riksbanken ansvarsfrihet för förvaltningen av riksbanken under år 1988,
3. att riksdagen fastställer riksbankens i *bilagorna 1* och 2 återgivna balansräkning och resultaträkning för år 1988,
4. att riksdagen beslutar att av riksbankens resultat, 7 424 490 695 kr., skall
dels 6 600 000 000 kr. levereras in till statsverket under budgetåret 1988/89,
dels 824 490 695 kr. överföras till dispositionsfonden.

Stockholm den 18 april 1989

1988/89:FiU27

På finansutskottets vägnar

Anna-Greta Leijon

Närvarande: Anna-Greta Leijon (s), Anne Wibbe (fp), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Gunnar Björk (c), Per Olof Håkansson (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Hans Petersson (vpk), Carl Frick (mp), Marianne Carlström (s) och Sonia Karlsson (s).

Tillgångar, Mkr	Balans		
	1986	1987	1988
Guld och utländska tillgångar			
Guld och valutareserv	45 648	50 288	53 741
Guld	1 168	1 168	1 168
Särskilda dragningsrätter i			
Internationella valutafonden	2 161	1 735	2 482
Reservposition i Internationella valuta-			
fonden	2 097	2 296	2 080
Utländska banker och värdepapper			
m.m., nettobelopp	40 222	45 089	48 011
Sveriges andel i Internationella åter-			
upphyggnadsbankens grundfond	375	444	444
Övriga	3	3	3
Inhemska tillgångar			
Statspapper och obligationer	88 550	95 697	92 910
Skattkammarväxlar	22 100	18 354	13 685
Övriga statspapper m.m.	66 450	77 343	79 225
Utlåning	4 790	2 742	17 544
Banker	4 149	2 402	17 403
Allmänheten	641	340	141
Checkar och postväxlar	1	0	0
Övriga	3 706	3 228	42
Summa	143 073	152 402	164 684

Inom linjen förda poster 1988: 405 mkr not 34

räkning	Skulder och eget kapital, Mkr		
	1986	1987	1988
Utländska skulder			
Nettotilldelning av särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden	2 039	2 047	2 035
Övriga	1 425	35	1
Inhemska skulder			
Checkräkning	1 357	2 612	3 648
Staten	25	8	7
Banker	4	19	-
Övriga	1 328	2 585	3 641
Kassakravsmedel	8 078	7 556	15 756
Banker	8 078	7 556	11 518
Finansbolag	-	-	4 238
Särskilda räkningar	36 215	28 012	23 519
Konton för investering m m	10 576	12 982	14 765
Särskilda investeringskonton	2 634	1 034	588
Förnyelsekonton	3 993	2 088	1 375
Likvidkonton för kommuner	7 008	4 370	-
Likvidkonton för företag	10 991	7 538	6 791
Exportdepositionskonton	1 013	-	-
Övriga	366	327	2 175
Utelöpande sedlar och mynt			
Utelöpande sedlar och mynt	55 869	58 225	61 514
Sedlar	54 050	56 303	59 451
Mynt	1 819	1 922	2 063
Resultatutjämningskonto	11 700	27 900	29 934
Eget kapital	20 669	18 670	18 678
Årets resultat	5 355	7 018	7 424
Summa	143 073	152 402	164 684

Resultaträkning

1988/89:FiU27

Bilaga 2

Mkr

	1986	1987	1988
Utländska rörelsen			
Ränteintäkter	3 780	4 202	3 023
Räntekostnader	- 163	- 158	- 135
Omvärdering av värdepapper och valutor	- 316	- 2 063	- 164
Summa	3 301	1 981	2 724
Inhemska rörelsen			
Ränteintäkter av statspapper m.m.	9 534	8 822	7 915
Ränteintäkter av utlåning till banker m.m.	595	711	1 618
Räntekostnader	- 1 560	- 1 195	- 2 858
Omvärdering av värdepapper	-	13 321	-
Summa	8 569	21 659	6 675
Förvaltningsintäkter	38	64	65
Förvaltningskostnader	- 474	- 486	- 553
Extraordinära intäkter	-	-	547
Extraordinära kostnader	- 1 998	-	-
Resultat före bokslutsdisposition	9 436	23 218	9 458
Bokslutsdisposition			
Avsättning till resultatutjämnings- konto	300	-16 200	- 2 034
Upp/nedskrivning av statspapper m.m. ...	- 4 381	-	-
Årets resultat	5 355	7 018	7 424